

Vi och dom - i en historisk och samtida kontext.

Till dig som jobbar i skolan.

Välkommen till en fortbildningsdag 29 oktober i Haparanda!

Plats: Folkets hus, Åkergatan 1B, Haparanda

Tid: 29 oktober kl. 08.30–15.40

Välkommen att ta del av en fortbildningsdag där rasismens historia, uttrycksformer och konsekvenser blir belysta. Föreläsningar varvas med workshops och reflekterande pass. En utgångspunkt i diskussionerna kommer att vara de lagar och konventioner som ska säkerställa de mänskliga rättigheterna och hur de efterlevs. Som deltagare kommer du att pröva på konkreta metoder, som du själv kan utföra med dina elever eller diskutera i din arbetsgrupp.

Anmälan att delta görs på <https://www.levandehistoria.se/kalendarium/fortbildningsdag-i-haparanda-vi-och-dom-i-en-historisk-och-samtida-kontext>

Sista anmälningsdag är 22 oktober.

PROGRAM

8.30-8.50	Kaffe, registrering
8.50-9.00	Inledning och välkomnande. (<i>Haparanda kommun och Forum för levande historia</i>). Skolans och samhällets utmaningar och hur vi vill tackla dem. (<i>Skolledningen</i>)
9.00-9.50	Finskt och svenskt: Fysiska och föreställda gränser. (Lokal fokus) (<i>Ainur Elmgren, Helsingfors universitet</i>) Vad är finskt och vad är svenskt? Föreläsningen behandlar den föränderliga synen på nationella skillnader i rum och tid. Efter 1809 började författare, forskare och politiker i Finland och Sverige utveckla och omforma gamla idéer om finskt och svenskt för nya syften. Trakterna kring den pinfärska gränsen hamnade alltmer i kläm. Under 1900-talet ökade geopolitiska och inrikespolitiska omständigheter pressen på lokalbefolkningen. Samtidigt passerade alla slags resenärer, in- och utvandrare och flyktingar gränsen – denna gräns som egentligen var en bro, en förbindelselänk mellan släkt, vänner, affärspartners, politiska allierade och trosförvanter. Deltagarna uppmuntras berätta om sina egna erfarenheter av gränsen som länk.
9.50-10.20	Kaffe
10.20-11.00	Från ”den Andre” till ”osynlig minoritet” – assimilering och integration i historiskt perspektiv i Sverige och Finland. (Fokus på nationell politik) (<i>Ainur Elmgren, Helsingfors universitet</i>) Under 1890-talet bedrevs skrämselfpropaganda i Sverige om ”den finska faran”, som hotade speciellt vid gränstrakterna i Tornedalen. Myndigheterna varnade för gränsöverskridande finnar som misstänktes vara ryska agenter, och även den finsktalande lokalbefolkningen ansågs vara politiskt opålitlig. Liknande föreställningar om andra grupper finner vi i Finland under samma tid. I ett längre tidsperspektiv upptäcker man många likheter men även skillnader i synen på ”den Andre” som rör sig i gränstrakterna. Den här föreläsningens syfte är att ge en fördjupad bakgrund till de åtgärder som myndigheter har tillämpat för att ”hantera” befolkningsgrupper som ansågs vara politiskt misstänkta under de senaste 150 åren, och som har bidragit till diskriminering, begreppsförvirring och bristande förståelse för minoriteters och flyktingars lagstadgade rättigheter i dag. Tillsammans diskuterar vi också vad det finns för intressekonflikter som försvårar förverkligandet av dessa rättigheter i dag, och vilka möjligheter det finns att hantera sådana konflikter på gräsrotsnivå (t ex i skolans vardag).
11.00-12.00	Rasismens ansikte(n), rasismens historia och konsekvenser. Mänskliga rättigheter, lagar och konventioner. (<i>Marco Helles, Utbildningskonsult</i>)
12.00-13.00	Lunch (ingår ej)
13.00-13.45	Workshop 1, se nedan
13.45-14.15	Kaffe

14.15-15.00	Workshop 2, se nedan
15.05-15.25	Återkoppling på eftermiddagens diskussioner <i>(Ainur Elmgren och Marco Helles)</i>
15.25-15.40	Hur kan skolan jobba vidare med dessa frågor? <i>(Skolledningen)</i>

Parallella workshops

Vad är diskriminering? Vi och dom, onda/goda cirkeln.

(Marco Helles, Utbildningskonsult)

Vad är finskt och vad är svenskt?

- Deltagarna uppmuntras berätta om sina egna erfarenheter av gränsen som länk.
- Minoriteters och flyktingars lagstadgade rättigheter i dag. Tillsammans diskuterar vi också vad det finns för intressekonflikter som försvårar förverkligandet av dessa rättigheter i dag, och vilka möjligheter det finns att hantera sådana konflikter på gräsrotsnivå (t ex i skolans vardag).

(Ainur Elmgren, Helsingfors universitet)

Presentation av föreläsarna

Ainur Elmgren

Ainur Elmgren är historiker och serietecknare. Hon disputerade i historia vid Lunds universitet 2008 på en avhandling om stereotyper av svenskhet i den finländska pressen 1918-1939. Hon är sedan årsskiftet verksam i forskningsprojektet "Minoriteter, nationen och världen: Svenskspråkiga och judiska intellektuella i Finland och det internationella samfundet (1880-1980)". Bland andra aktiviteter har hon i samarbete med andra forskare vid Centrum för Nordenstudier utvecklat kursen "Suomalaisuus Ruotsissa – Finskhet i Sverige" vid Helsingfors universitet.

Marco Helles

Marco Helles är en erfaren utbildare inom Mänskliga rättigheter, mångfald och icke-diskriminering, som varit verksam sedan slutet av 80-talet. Bland annat har Marco utvecklat MOD-konceptet (Mångfald och Dialog). Som processledare arbetar han med dialogbaserade metoder, övningar och aktivt deltagande.